

Ontzetrede 'Van lezen wordt je een beter mens' door kinderboekenschrijver Jacques Vriens. Grote of Sint Laurenskerk, 8 oktober 2014.

Jacques Vriens had zijn Ontzetrede niet uitgeschreven maar sprak aan de hand van de hierna volgende stellingen, vragen en antwoorden. Door een technische storing ging de geluidsopname van de lezing verloren en is er geen letterlijke schriftelijke neerslag van de Ontzetrede van Vriens beschikbaar. Op verzoek van de 8 October Vereeniging zette Vriens de aantekeningen die hij bij het uitspreken van de Ontzetrede gebruikte op een rijtje.

Kinderen beginnen met lezen zodra ze niet meer in een boek bijten maar erin kijken. Door van jongs af aan veel voor te lezen laat je kinderen ontdekken wat (voor-)leesplezier is.

Wanneer kinderen dan zélf gaan leren lezen zijn letters en verhalen al heel vertrouwd en hoeven ze díé drempel niet meer over om echte lezers te worden.

En als dan later juf of meester in groep zes zegt: 'Voor de volgende keer góéd lezen blz. 11 t/m 20 uit je geschiedenisboek', denken ze níét: Hoe kom ik in 's hemelsnaam door ál die zwarte tekentjes heen?

En verder zijn er tegenwoordig zoveel prikkels die kinderen afleiden. Je merkt ook steeds vaker dat ze een korte concentratieboog hebben. In het voortgezet onderwijs zie je steeds meer dat kinderen moeite hebben om langere teksten te lezen.

In deze tijd van vaak oppervlakkige communicatie via de social media worden m.i. vooroordelen sneller de wereld in gestuurd. Via bijv. facebook kan bijv. allerlei onzin worden beweerd.

Vooroordelen berusten altijd op onwetendheid. Daarom is het ook belangrijk dat mensen de tijd nemen om zich in zaken te verdiepen en de nuances te zien. Dat vraagt o.m. een goede leesvaardigheid én de wil (en het vermogen) om in alle rust een tekst tot je te nemen. Juist in deze tijd waarin onze democratie onder druk staat, is er grote behoefte aan betrokken mensen die bereid zijn om zich te verdiepen in allerlei zaken en zich niet laten leiden door onderbuikgevoelens

Laat daarom kinderen van jongs af aan ervaren dat (voor-)lezen fijn is, want het is helemaal verdwijnen in een verhaal; het is televisie in je eigen hoofd; het is samen genieten; het is je kunnen inleven in andere mensen en ze beter leren begrijpen. Én... ook nog hartstikke handig want als je goed kunt lezen, presteer je nou eenmaal beter op school (is uit onderzoek gebleken).

En blijf vooral voorlezen, ook als kinderen zelf al hebben leren lezen.

- Je was van 2013 tot 2015 de eerste kinderboekenambassadeur. Waarom is zo'n ambassadeur nodig?

Ik denk dat je alle middelen moet aangrijpen om ouders en leerkrachten te stimuleren om kinderen in aanraking te brengen met boeken. Door 'officieel' een Kinderboekenambassadeur te benoemen laat je zien dat het belangrijk is.

- Wat houdt/hield een kinderboekenambassadeurschap in?

Ik bezocht scholen; hield veel lezingen voor leerkrachten en op ouderavonden. Ik vertelde dan over hoe ik zelf lezer werd en geef vooral praktische tips hoe je kinderen enthousiast kunt maken voor boeken.

Bijzondere aandacht schonk ik aan Pabo's . Op mijn website publiceerde ik een lijst van 60 boeken die alle studenten m.i. gelezen zouden moeten hebben. (zie www.jacquesvriens.nl bij 'Leesbevordering', overigens mogen er ook 60 andere boeken opstaan, als de studenten maar lezen!)

Helaas krijg ik vaak te horen van *Pabo-docenten* dat ze al blij zijn als hun studenten 10 (!) boeken lezen. Terwijl dit de toekomstige leerkrachten zijn. Wat dat betreft is er nog veel werk aan de winkel

Ik realiseer mij natuurlijk wel (als oud-basisschool directeur) dat leerkrachten al zoveel 'moeten'. Daarom probeer ik vooral heel praktisch te blijven en te laten zien dat je met weinig moeite heel veel leesplezier kunt bevorderen.

Verder werd ik als ambassadeur vrij regelmatig geïnterviewd of schreef zelf stukken (o.a. in Trouw, NRC , De Volkskrant, Onderwijsbladen en de Regionale kranten) om aandacht te blijven vragen voor leesplezier

- Heb je tips voor niet grage lezers?

Lees samen een boek. Dat wil zeggen: jij leest als ouder de eerste paar bladzijdes van een hoofdstuk voor en je zoon of dochter leest voor zichzelf (dus niét hardop) de rest van het hoofdstuk

Kinderen die moeite hebben om te beginnen aan een boek, kun je helpen door bijv. de eerste twee hoofdstukken voor te lezen. Dan zitten ze goed in het verhaal en ze gaan zelf verder. Ik deed dat met mijn jongste zoon, zelfs toen hij een jaar of veertien was.

Kinderen die echt problemen hebben met het (technisch) lezen kun je helpen door een luisterboek op te zetten. De kinderen kijken dan mee in het boek. Ze hoeven niet echt mee te lezen, maar volgen wel de tekst. Ik deed dat ook in mijn klas en had daar verbluffende resultaten mee.

- Wat kun je als ouder doen om je kind aan het lezen te krijgen of het plezier in lezen te vergroten?

Het begint allemaal met voorlezen. Sommige ouders zeggen wel eens: 'Dat kan ik niet'. Ik geef dan als tip: lees eerst zelf het boek. Neem daarna de rust en de tijd om voor te lezen en dat op een vast moment van de dag. Ook al ben je niet zo'n goede voorlezer: kinderen vinden het bijna altijd fijn om voorgelezen te worden door hun (groot-)ouders, grote zus, broer enz. .

Je kunt ook als ouders samen met je kind naar een luisterboek luisteren. Iedere dag een hoofdstuk bijv.

Ik ken ook leerkrachten die zichzelf slecht vinden voorlezen. Laatst was ik bij een juf die deed drie keer per week de gordijnen dicht, stak een paar kaarsen aan en zette een luisterboek op.

Scholen zouden kinderen iedere dag minstens 20 minuten voor zichzelf moeten laten lezen. Voorwaarde is dan wel: een goede schoolbibliotheek die iedere dag open is, zodat kinderen altijd kunnen ruilen en niet een week lang in met een boek dat ze stom vinden in hun laatste zitje. En realiseer je ook dat er kinderen zijn die niet zo van verhalen houden maar wel graag informatieve boeken lezen.

Jacques Vriens